

MÜLTECİLERLE İLGİLİ 10 GERÇEK

Son yıllarda, mülteciler, sığınmacılar ve küresel çapta yerinden edilme, siyasi ve kamusal tartışmaların sıcak gündem maddesi haline geldi. Buna rağmen konu mitler üzerinden tartışılmakta, gerçeklere dayalı olgular büyük oranda geri planda kalmakta. BM Mülteci Örgütü olan UNHCR, olgulara dayalı bir tartışma oluşturmak amacıyla mültecilerle ilgili 10 önemli olguyu sizlere sunar.

1

Dünyadaki insanların %1'i yerinden edilmiş durumda

Çatışmaların daha uzun süreli olması ve temellerindeki nedenlerin daha da karmaşık hale gelmesi sebebiyle yerinden edilme küresel ölçekte rekor seviyede. 2019 yılının sonunda, 79.5 milyon insan zulüm, çatışma, şiddet ve insan hakları ihlallerinden ötürü yerinden edildi. Bu rakam son on yılda ikiye katlandı. Bu da dünyadaki her 97 insandan 1'inin evini terk etmek zorunda kaldığı anlamına geliyor.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

2

Tüm mültecilerin 2/3'ü yalnızca beş ülkeden gelmekte

Dünyadaki tüm mültecilerin üçte ikisinden fazlası, yani %68'i, yalnızca beş ülkeden geliyor. Suriyeli mülteciler 6.6 milyonla dünyadaki en büyük mülteci nüfusunu oluşturmaya devam ediyor. Suriye'yi sırasıyla Venezüella (3.7 milyon), Afganistan (2.7 milyon), Güney Sudan (2.2 milyon) ve Myanmar (1.1 milyon) takip etmekte.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

3

Her 4 mülteci 3'ü kendi ülkelerinin sınır komşusu olan ülkelerde yaşıyor

Mültecilerin %73'üne, terk etmek zorunda kaldıkları ülkelere komşu olan ülkeler ev sahipliği yapıyor. Bunların arasında dünyanın en yoksul ve en az gelişmiş ülkeleri bulunmakta. Buna ek olarak zorla yerinden edilmiş kişilerin çoğunluğu (%80'i) şiddetli gıda yetmezliği ve yetersiz beslenmenin etkisi altındaki ülkelerde yaşıyor, çoğu iklim değişikliği temelli risklerle de yüzleşiyor. Yüksek gelirli ülkeler, dünyadaki mültecilerin sadece %17'sine ev sahipliği yapıyor.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

4

Milyonlar kendi ülkeleri içerisinde yerlerinden edilmiş durumdadır

26 milyon mültecinin ülkelerinden kaçmış olmaları ile birlikte, 45.7 milyon kişi kendi ülkeleri içinde zorla yerinden edilmiş bulunmakta. Bir sınır geçmiş olmamalarına rağmen, bu kişilerin koruma ve insancıl ihtiyaçları mültecilerinki ile genellikle benzerlik göstermekte. En fazla kendi ülkeleri içerisinde yerinden edilmiş kişi nüfusunun olduğu ülkeler Kolombiya, Suriye ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti'dir.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

5

Avrupa'ya varışlar önemli ölçüde düştü

Akdeniz'i geçip Avrupa'ya varan mülteci ve göçmenlerin sayısı önemli oranda düştü. 2015 yılında yaklaşık 1 milyon kişiye oranla, 2019 yılında, toplam 123,700 kişi Avrupa'ya ulaştı. Bu kişiler genellikle Afganistan, Suriye ve Fas uyrukluydu. 2019 yılında, Akdeniz'i geçmeye çalışırken yaklaşık 1,336 kişi hayatını kaybetti.

Kaynak: UNHCR Bilgi Dokümanı 'Avrupa'ya Mülteci ve Göçmen Gelişleri'

6

Her 4 mülteci den 3'ü uzun süreli yerinden edilme durumu içinde

Dünyadaki mültecilerin %77'sinin, yani neredeyse 16 milyon kişinin, uzun süreli yerinden edilme durumu içinde olduğu öngörülmekte. 2019 yılı sonunda, en az 25,000 mültecinin, ardışık beş yıl boyunca aynı ev sahibi ülkede kalması ile nitelendirilen, 51 uzun süreli yerinden edilme durumu kaydedildi. Örneğin Afgan mülteci durumu 50 yılı aşkın süredir devam ediyor.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

7

Üçüncü ülkeye yerleştirme ihtiyacının %95'inden fazlası karşılanmadı

Hassas mültecilerin sayıları arttıkça, yeniden yerleştirme yerlerine acil ihtiyaç duyulmakta. 2020 yılı itibariyle UNHCR'in, sığındıkları ülkelerde koruma ihtiyaçları yeterli olarak karşılanamayacağından ötürü üçüncü bir ülkeye yerleştirilme ihtiyaçları olduğunu öngördüğü 1.4 milyon mülteci bulunmakta. Ancak 2019 yılında sadece 107,800 mülteci 26 ülkeye yeniden yerleştirildi.

Kaynaklar: UNHCR Küresel Eğilimler 2019; UNHCR Küresel Küresel Yeniden Yerleştirme İhtiyaçları Bilgi Dokümanı

8

Zorunlu olarak yerinden edilenlerin %40'ı çocuk

Dünya çapında 30-34 milyon çocuk yerinden edilmiş durumda. Örneğin Afganistan, Kongo Demokratik Cumhuriyeti ve Burkina Faso gibi birçok yerinden edilme krizinde, yerinden edilen toplulukların %60'ına kadarnı çocuklar oluşturuyor. 2019 yılında en az 153,300 çocuk, refakatsiz veya ailelerinden ayrı düşmüş olarak kaydedildi; ki bu da ciddi istismar riski ile karşı karşıya oldukları anlamına gelmekte.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

9

Mültecilerin çoğunluğu kamplarda değil, kentlerde yaşıyor

Dünyadaki mültecilerin yarısından fazlası şehirlerde ve kentsel alanlarda yaşamakta. Örneğin Suriyeli mültecilerin %90'ı ve Venezüellalıların çoğu kentsel yerleşimlerde hayatlarını sürdürmekte ve geçimlerini sağlamakta çoğu zaman zorlanmaktalar. Kamplar yalnızca acil durumlarda geçici çözümler olarak tasarlanmış olsalar dahi, alternatif çözümlerin olmamasından ötürü, dünya çapında birçok mülteci geçici barınaklarda onlarca yıl geçirmek zorunda kalıyor.

Kaynak: UNHCR Küresel Eğilimler 2019

10

Sığınma hiçbir zaman suç değildir

Kendi ülkelerinin korumasından yararlanamayanların başka bir ülkeye sığınma hakkı İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 14. maddesinde güvence altına alınmıştır. Mülteci Sözleşmesi, Beyanname'nin ideallerini yasal olarak bağlayıcı yükümlülöklere dönüştüren ilk antlaşmadır. Buna bağlı olarak, bir kişinin düzensiz olarak bir ülkeye giriş yapmış olduğu durumlarda bile, sığınma suç değildir.

Kaynak: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi